

Velja po pošti:

za celo leto naprej	K 26.—
za pol leta	" " 13.—
za četrt leta	" " 6:50
za en mesec	" " 2:20

V upravnishvu:

za celo leto naprej	K 22:40
za pol leta	" " 11:20
za četrt leta	" " 5:60
za en mesec	" " 1:90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petlivrsta (72 mm):
za enkrat 15 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več ko trikrat . . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Četrletna priloga „Vozni red“.

Kakšen je mednarodni politički položaj?

Prestolni govor, s katerim je cesar otvoril obe delegaciji, smo že včeraj brzojavno v najvažnejših potezih podali. Iz cesarjevega govora se jasno razbere sledeče:

Avstrija je ravnala popolnoma v soglasju z Nemčijo in Italijo. Nadalje Avstrije pri takozvani aneksiji Bosne ni vodil namen povečati svoje ozemlje in oškodovati novo Tručijo, temveč edinole težnja zasigurati in za vsako eventualiteto zavarovati to, kar se je v Bosni v 30 letih s trudom naredilo. Velikega pomena je zagotovilo cesarjevo, da imajo vevlasti miroljubne namene. Sicer povdarja cesar, da so v splošni evropski politički situaciji nastale težkoče, da pa jih skušajo vevlasti v skupnem mirnem sporazumu odstraniti. Jasno se iz tega razbere, da proti vojna nevarnost samo iz konaka v Belgradu, toda kakor vsaj današnje vesti kažejo, so se ondaj gospodje že nekoliko streznili. Srbska protestna nota na berlinske signatarne vevlasti govori namreč že o možnosti kake odškodnine in Srbija pri tem misli najbrž na sandžak novipazarski. Seveda je to grozdje prekislo in previsoko.

Aehrenthalov ekspozé je zato zelo važen, ker povdarja soglasje z Rusijo in zavrača agitatoriško vmešavanje Anglije.

Končno je treba še omenjati, da se bo Avstrija mednarodnega kongresa v svrhu ureditve balkanskega vprašanja najbrž udeležila.

Aehrenthalov ekspozé.

V avstrijski delegaciji je v odseku za vnanje zadeve baron Aehrenthal v svojem ekspozéju povdarjal sledeče misli:

Spominjal se je najprej preobrata v Turčiji. Posledica tega preobrata je bila, da so vevlasti sklenile odložiti vse nameravane reforme in počakati, kaj se bo iz tega razvilo. Avstrija je prva odpoklicala, oziroma podelila dopust svojim reformnim orožniškim častnikom v monarhiji. Avstrija želi odkritosrčno, da se Turčija pod novim režimom okrepi in to že

zaraditega, ker je Avstriji sami v korist, ako ima sosedo z urejenimi razmerami. Kar se tiče vevlasti, dela Avstrija predvsem sporazumno z Nemčijo, Italijo in Rusijo. Razburjenje, ki je v Rusiji nastalo zaradi naše namere zgraditi skozi sandžak železnico, se je poleglo. Razburjenje so netili tisti, ki jim je soglasje rusko-avstrijsko trn v peti (to je Anglija). Bodi povdarjeno, da smatramo zgraditev železnice, ki bo vezala Bosno s Turčijo na eni, Dalmacijo s Črno goro na drugi strani, samo za vprašanje časa. Kar se tiče Bosne, je treba naglašati sledeče: Berolinska pogodba je priznala Avstriji mandat uprave Bosne in Hercegovine brez roka in obenem pravico deloma vojaško zasesti sandžak. Avstrija je tekom 30-letne dobe ta mandat vestno izpolnila. Zdaj pa je prišel trenutek, da izvedemo iz tega dela zadnje posledice, skratka da pritegnemo ljudstvo k upravi in ustanovimo deželno zastopstvo. To pa ne bi bilo mogoče, če bi se preje ne uredilo državnopravno razmerje teh dežela in sicer tudi zategadelj, ker so agitatorji od zunaj zmedli ljudem glave. Zato smo se odrekli sandžaku, kot kompenzacijo za to pa anektirali Bosno in Hercegovino. S tem pa ne kršimo berlinske pogodbe. V 30 letih, kar ta pogodba obstoji, se je velikokrat izpremenila s tiliim soglasjem vseh signatarnih vevlasti. Namen čl. 25. berlinske pogodbe je bil ta, vsvariti v Bosni stalne razmere s pomočjo oblasti, ki je v stanu vsak upor in odpor zadušiti. Avstriji poverjen mandat je trajen. Okupacija Bosne je bila le sredstvo za namen. Namen je bil trajna uprava. Ta pa je mogoča le potom modernih konstitucionalnih naprav, za katere garantira celokupna monarhija. In, da se to omogoči, je bilo treba določiti jasno državno-pravno razmerje Bosne.

Naše čete v sandžaku so dajale neprestano povod, da se je pogrevala bajka o pohodu Avstrije do Egejskega morja. Tem smo zdaj storili konec. Skratka: naša orientiska politika meri izključno na to, da se v soglasju z drugimi vevlastmi ohrani mir. Upamo, da bo Turčija to vpoštevala.

Naše razmerje do vseh vevlasti je najboljše. Z Nemčijo se razume, z Italijo pa smo sklenili sporazum glede na Balkan

kakor tudi z Rusijo, tako da zamoremo govoriti o soglasnem pojmovanju balkanskih razmer, kar se teh treh vevlasti tiče. Z Rusijo balkanskega sporazuma nismo nikoli prekinili, temveč nadaljujemo zdavna določeno pot. Od strani Italije pa imamo pričakovati vedno bolj pristrčnih odnošajev, za kar gre posebna zasluga ministru Tittoniju.

Naposled je važna Bolgarija. Proglasitev Bolgarije za neodvisno kraljestvo Avstrija simpatičsko pozdravlja in meni, da je to, kar je storila, čisto naravno in v soglasju s tistim njenim dejanskim položajem, ki si ga je že zdavna ustvarila z blagohotno podporo vseh vevlasti. Jaz sem že z nekaterimi kabineti stopil v zvezo, da se prizna korak Bolgarije in da se vpostavi zopet prejšnjo prijateljsko njeno razmerje s Turčijo.

Bosna nekdanj in zdaj.

Sarajevo. Ko so zasedli Avstriji pred 30 leti Bosno, je bila dežela zelo zapuščena. Ni bilo urejene uprave, nikakih pravnih razmer, ne cesta, ne železnice, nobene industrije, nobenih denarnih zavodov. Avstrijska uprava pa je zgradila z vojski ceste in železnice. Poljedelstvo je napredovalo tako, da izvažala Bosna vsako leto 300.000 glav živine. Bosanska živina se je počvetorila. Najtežjih bremen so oprostili kmete. Izvozilo se je leta 1906. blaga, vrednega 118.000.000 kron, uvozilo pa za 109.000.000 kron. Predno je naša država zasedla Bosno, je iznašal izvoz in uvoz komaj 20.500.000 kron. Kreditnega zavoda ni imela Bosna pred letom 1878. nobenega. Zdaj ima v Bosni več bank svoje podružnice, nadalje so ustanovili »Bosansko deželno banko«, »Bosansko-hercegovsko hipotečno banko«, 10 hranilnic in 11 kreditnih zadrug. Za zgradbo železnice so najeli 124 milijonov kron posojil. Tudi industrija napreduje. Po okupaciji se je ustanovilo več tobačnih tvornic, rudnikov, železolivarn, pivovaren, sladkornih tvornic, petrolejskih čistilnic, špiritnih čistilnic, elektraren. Bosna ima obširne gozde, premog, železo, svinec, baker, žveplo, celo zlato in srebro se koplje.

Nevarno stojišče.

Položaj na Balkanu je tak, da se obračajo naše oči nehote na postojanko,

ki se nahaja na najnevarnejšem mestu, na 15. voj. Zapovednik tega voja je poveljujoči general v Sarajevu, obenem glavar deželne vlade, eksclenca fcm. Anton pl. Winzor. Njegov namestnik je fml. pl. Karl. Podrejeni so 15. vojnemu poveljstvu štirje dopolnilni okraji zasedenih dežel: Sarajevo, Mostar, Dolnja Tuzla in Banjaluka. Voj obsega dve pehotni diviziji, oddeleke tehniških čet, sanitetne oddelke in vojno intendanco. Prva pehotna divizija šteje 23 bataljonov pešcev, stotnijo pijonirjev, sanitetski oddelek, eskadrono dragoncev. 18. pehotna divizija (Mostar) ima 14 pehotnih bataljonov in 1 stotnijo pijonirjev. Vsega skupaj je zdaj v Bosni in Hercegovini 36 bataljonov pešcev, 1 eskadrona konjenikov, 11 baterij gorskega topništva, 4 stotnije trdnjavskega topništva, 2 stotniji pijonirjev, 1 brzojavni oddelek, 1 trénska divizija, 2 sanitetska oddelka, torej nad 20.000 mož.

V kratkem pride, kakor se čuje, v Bosno še en pešpolk; nameravajo tudi poslati tje kaj en lovski bataljon za službo na gorah in za patrolje. Pomnožiti mislijo tudi artiljerijo, doposlati tretjo stotnijo pijonirjev in oddelek brzojavnega in železniškega polka, vse to še pred novim letom. Zagrebški voj, kot najbližji, je pripravljen, da ojači čete v Bosni. Govori se, da so še drugi voji dobili primerne ukaze. Ako bi se zagrebški voj podal v priklopljene kraje, še iz tega seveda ni smeti sklepati na vojno. Na merodanjih mestih ne dvomijo niti najmanj, da se priklopitev izvrši mirnim potom. Na vsak način pa je monarhija pripravljena za vsak slučaj.

Skupni proračun,

predložen delegacijama, izkazuje za 1909 406.840.098 K potrebščin, ki se razdele sledeče: Zunanje ministristvo 13 milijonov 666.584 K (400.037 K več kot lani). Armada in sicer redna potrebščina 312.478.415 K (+ 14.046.762 K), izredna 12.366.730 K (— 1.011.999 K); skupna potrebščina 324.845.145 K (+ 13.034.763 K). Mornarica, redna potrebščina 58 milijonov 987.310 K (+ 5.464.200 K), izredna 4.450.550 K (+ 973.660 K), skupna potrebščina 63.437.860 K (+ 6.437.860 K). Skupno finančno ministristvo 4.554.918 K (+ 36.591 K). Izredne vojaške

LISTEK.

Loški župnik.

(Zgodovinska povest. Češki spisal B. Třebízsky. Preložil Danimír. (Dalje.)

Ljudje so poslušali i z očmi; toda žal, da z ušesi niso razumeli niti ene besede. Mušketir Klocingr je bil nekoč baje desetnik in ljudem se je zdelo, kakor bi klical po nemško: »rehc — če le links šavt!« Trajalo je dobrih pet minut predno je prebral do konca.

»Razumeli?«

Mušketir se je oziral krog sebe s kraguljevimi očmi ter vedno še držal raskavi papir z obema rokama.

»Kar visoka gospoda stori, je vse dobro!«

Birič je zopet trenutek pomolčal; zdaj pa si je z desnico iznova zavihal brke, kakor bi hotel pokazati, da je tudi on nekak del te visoke gospode.

»Razumeli? — Tukaj se vam vsem naznanja, da se bodo od danes začenši pogrebi vršili čisto drugače nego doselej. Mrlič se mora čisto umiti, obleče se potem v mrtvaško srajco in zašije nato v platno. — Rakev ne bo več potreba. Imeli

boste vse ceneje, kakor zdaj; razumeli? Tako vsaj ložje enkrat vstanete od smrti. Mrlič se zalije z apnom, potem pa pokoplje. Tako bo vsaj konec vsem tistim nalezljivim boleznim, ki prihajajo iz grobov . . .«

»Kaj pa svoboda, gospod mušketir,« je zaklical črevljar Čipera, ki ni mogel dočakati, da izvleče birič tudi dekret, s katerim se vsem in povsodi proglašuje, da je človek kakor človek, torej črevljar kakor gospod upravnik . . .

Klocingr si je iznova zavihal brke ter s pravo nogo stopil ponosno za korak naprej. »Pridi sam po njo. V sobi klop, poleg nje trda galica in tam v ozadju duri v temnico! To je svoboda!« —

Mušketir je list zopet skrbno zložil, skil ga v naprsni žep, in zopet se je razle; al po celi vasi ropot že napol počenega bobna.

Gospod župnik je bil zopet sam v sobi. Sosea Krepelo je potolažil, da ne bo tako hudo, kakor se pripoveduje, toda ko so se zaprle duri za njim, je sklenil svoje stare, vele roke, bela glava se je sklonila še nižje k prsom. Jedva je slišal, kako je zbral mušketir množico ljudi pred župniščem in ravno pod njegovim oknom z nekako grozečim glasom čital nekaj po nemško, potem pa šele vsebino tega pisma razložil po češko, in ljudje razven črevljarja molče poslušajo, kakor bi jim bilo nekako

vseno, ako razglasuje gosposke svoje ukaže in postave po češko ali v tujem jeziku. Saj se skoro ni bilo temu čuditi. Ljudje so potrebovali gosposki les, ubogi ljudje so dobili na polju gosposke vsaj travo za svojo kozo. Baje je tedaj povsodi i sveži in zdravi zrak krog nas in nad nami bil last gosposke.

Edino Čipera se ni mogel pomiriti; gredoč domov je razkladal in razlagal ljudem, kaj hoče gosposka, pri tem pa mahal z rokami vedno hitreje in hitreje, kajti on je pričakoval danes svobodo, a namesto nje jim je Klocingr s hripavim glasom naznanil, da se navadni ljudje ne smejo več pokopavati kakor gospoda.

»Radoveden sem, če bodo dali njega v žakelj, kadar umré! No, če gospoda upravnika pokopljejo zašitega v žakelj, potem naj pa store i z menoj, kar hočejo.«

Črevljar Čipera je izredno rad čital; kjerkoli je videl kako knjižico, ki mu še ni bila znana, ni dal poprej miru, da mu je niso posodili. In kakor se razume samo ob sebi, postal je radi tega jako razumen in »učen«. Kadar se je govorilo o starih časih, je vedno nekam nevoljno dejal: »Ne pripovedujte mi, kaj in kako je bilo, rajši recite, kaj in kako bo v prihodnosti. Tedaj vas bom imel za modre! — Torej pravim: Kaj in kako bode?«

Čipera si je pri tem vprašanju vedno položil kazalec na čelo, okoli ustn pa mu

je igral izraz nepopisne samozvesti. Ljudje so pripovedovali o njem, da ima kolo preveč v glavi, zlasti kadar je začel praviti o tem, kako mu včasih v noči seda mōra na prsi in ga tlači, da si ne more pomagati. V Čiperovi koči je bila vsepovsodi, kamor si pogledal, narisana mōrina postava.

Danes ni vzel v roke šila in drete. Le tupatam je segel po kopitu, in gorje mu, ki bi si bil upal v tem hipu nasprotovati njegovji volji.

Loška fara je bila zelo zdrav kraj; to pa radi čistega, svežega zraka; cela krajina okoli je bila kakor raj, ljudje pa kakor bukov les.

Gospod župnik se je radi tega prav rad pobahal pri svojih sosednjih tovariših. Matrika umrlih je izkazovala ob koncu leta le prav neznatno število; saj jih ni bilo nikoli več nego 30 do 40.

Gospod upravnik že ni mogel dočakati, da zopet zaklenka nekemu mrtvaški zvonec. Življenje v Loki je bilo zelo dolgočasno in vsakdanje. Gospod upravnik pa je ljubil izpremembo v vsakem oziru. Bil je star samec; toda dozdaj še poln življenja in vsak hip bi se bil lahko oženil. Sicer pa, kaj nas briga njegovo zasebno življenje. Ljudje so si včasih pripovedovali o njem prav čudne stvari.

(Dalje.)

potrebščine za Bosno 8,047.000 K (+ 259 tisoč K). Dohodki k a r i n e so proračunani na 159,938.100 K. Če se odbijejo režijski stroški in carinski pavšal za bosansko deželno upravo, ostane 151,358.529 K.

Kar se vojaškega proračuna tiče, je med izrednimi potrebščinami 8,914.289 K za povišanje gaž, 3,415.754 K za izboljšanje materialnega položaja moštva (hrana itd.), 317.318 K za nove strojnopuškine oddelke in 250.000 K za premije za podčastnike. 15,000.000 K se zahteva za nove topeve.

Sklepni računi za leto 1906 izkazujejo 419,594.656 K resničnih izdatkov, dočim se je zahtevalo 560,505.225 K. Na dobrem ostane torej 140,910.568 K.

Stališče slovensko-hrvaškega delegacijskega kluba.

Kakor smo že včeraj poročali, so se slovenski in hrvaški delegatje tostranske državne polovice združili, kar se delegacijskih zadev tiče — tu pride v poštev skoro izključno Bosna — da postopajo popolnoma solidarno. Predsednik je dr. Šusteršič, podnačelnik Juraj Biankini. Biankini je vložil na ministra za vnanje stvari in skupnega finančnega ministra interpelacijo, v kateri protestira, da sta se Bosna in Hercegovina anektirali, ne da bi se obenem rešilo pereče hrvaško vprašanje in ne da bi se bila obenem Dalmacija reinkorporirala Hrvaški. Mesto da bi se Bosna in Hercegovina obenem s temeljito rešitvijo hrvaškega vprašanja združili z geografsko in etnografsko homogenim kraljestvom hrvaškim, se je ustavila v državnopravnem oziru nevtralna skupina, ki se ne bo mogla dolgo vzdržati, žali pravice hrvaškega naroda, ovira njega kulturni, politični in gospodarski razvoj in bo vzrok novemu, hudemu nezadovoljstvu in zapletitijem. Interpelantje vprašujejo, kako moreta ministra tako postopanje upravičiti in ali sta voljna, v interesu Bosne in Hercegovine ter monarhije bosansko vprašanje temeljito proučiti ter ga spraviti v soglasje z nujno potrebno ureditvijo hrvaških razmer.

Za poročevalca o kreditu za okupirani deželi je v odseku za vnanje zadeve izvoljen dr. Šusteršič.

Slovensko - hrvaški klub.

Slovensko - hrvaški klub je sklenil stopiti v svrhu dogovora glede na Bosno v zvezo s hrvaškimi delegati ogrskega državnega zbora in pritegniti k posvetoivanjem tudi podžupana sarajevskega dr. Mandića. Skupna posvetovanja so se že vršila, nakar je dr. Mandićev deputacijo sprejel minister Aerenthal. Deputacija upa, da jo sprejme cesar v avdienci. V skupni konferenci delegatov so Hrvati in Slovenci odločno povdarjali svoje stališče in se posebno odločno izjavil proti onemu stavku v cesarjevi proklamaciji, ki se nanaša na pravice ogrskih kraljev do Bosne. Po končani debati v odseku za vnanje zadeve nameravajo avstrijski delegati podati skupno izjavo o aneksiji.

Aneksija. — Razburjeni angleški minister.

Ministra Asquith in Grey sta 7. t. m. v svojih govorih na shodih volivcev povdarjala, da Anglija močno simpatizira z novo Turčijo. Zato je treba tembolj obžalovati, da se je z aneksijo Bosne in proglasitvijo bolgarske neodvisnosti razvoj Turčije tako brezobzirno prekinil. Teh dveh korakov nobena velevlast ne more odobravati. Tudi aneksija Bosne ni stvar, ki bi se tikala samo Avstrije in Turčije. Predno vse velevlasti, v prvi vrsti Turčija ne privoli, Anglija ne more priznati kršitve obstoječih pogodb. Angleška vlada bo delala, kar bo mogla, na to, da se bodo interesi Turčije v polnem obsegu varovali. Upati je, da se položaj mirno razvzljaja. Razorožitev pa je nemogoča, dokler so ljudje na svetu, ki na tak način kršijo pogodbe.

O govoru Greyevem v Woolerju pa prihaja od druge strani nekoliko drugačno poročilo. Glasom tega je minister dejal približno to, kar smo odzgoraj povedali, vendarle pa veliko milejšje. Vsaka izprememba berlinske pogodbe bo na vsak način morala biti taka, da bo vpoštevala konstitucionalni razvoj v Turčiji in podpirala ondi sedanji režim. Zato se ne sme nič skleniti, kar bi za Turčijo bilo poniževalno. Mir se pa ne bo kršil, ker pozitivne izpremembe, ki so se zadnje dni izvršile, niso posebno velike, kar velja posebno za Bolgarijo, ki je dejansko dozdej bila tudi avtonomna, oz. skoroda neodvisna.

Rusija.

Izvoliskij je nasproti dopisniku »Tempsa« priznal, da mu je Aerenthal pri zadnjem sestanku pač napovedal možnost aneksije Bosne, ne pa časa, kdaj bi se to utegnilo zgoditi. Izvoliskij da mu je dejal, da je to stvar, ki se more samo s privolitvijo signatarnih velevlasti izvršiti. Priznava pa nadalje, da je dejal, da aneksija v nobenem slučaju ne bo povod za vojsko

med Avstrijo in Rusijo. Kar se pa tiče koračka Bolgarije, ga odločno obsoja.

Oficielno je, ako smemo verjeti listu »Times«, ruska vlada na tozadevno noto Avstrije odgovorila, da, kakršnikoli so bili razlogi za aneksijo Bosne, bi bil dunajski kabinet moral poprej izposlovati si sankcijo signatarnih velevlasti in da zato aneksije ne more priznati, dokler kongres ne prizna tako flagrantno prekršenega položaja.

»Vossische Zeitung« v prilog Hrvatom.

»Vossische Zeitung« povdarja v uvodnem članku, da je z aneksijo Bosne konec velesrbskim sanjam. Nova vlada v Bosni se bo morala opirati na Hrvate, ki so vedno stali zvesto ob strani Avstrije. Slovani bodo najtrdnjša opora novemu režimu.

Srbska bojevitost.

Srbska bojevitost se je v uradni krogih nekoliko ohladila, ljudstvo in aranzjerji iz »Jugoslovenskega kluba« pa še vedno mislijo, da bo Avstrija Srbiji Bosno vrnila ali pa se z njo morala na bojnem polju meriti. Zdi se pa, da polagajo velesrbski voditelji večjo važnost kakor na srbsko armado na bombe in bande, katere mislijo v Bosni organizirati, kakor je izjavil predsednik skupščine Jovanović.

Protestna nota, ki jo je Srbija proti aneksiji Bosne izročila velevlastem, je še precej ponižna. Pravi, da bo popolno zadoščenje našla le, ako se vpostavi prejšnje stanje. Če pa bi to bilo nemogoče, zahteva Srbija primerno odškodnino, da bo omogočen kulturni in nacionalni napredek srbskega naroda.

»Hrv. Koresp.« poroča iz Beograda: Položaj je zamotan. Ljudstvo zahteva, da se Avstro - Ogrski napove zaradi aneksije vojna. Govori se pa, da je kralj Peter proti vojni, ker da nima podpore v Rusiji, ki zahteva prehod skozi dardanelsko ožino. Vlada skuša razburjene duhove pomiriti z nado, da šele mednarodna konferenca izreče zadnjo besedo o tem vprašanju. Protizarotniki pa zahtevajo odločno: Ali vojna, ali pa naj kralj Peter odstopi!

Nekatera poročila pravijo, da je Srbija svojo armado spravila že na vojno stanje. Več divizij da se že pomika proti Drini. Pa tudi avstrijsko podonavsko brodogojstvo je popolnoma oboroženo. To so monotorji »Podrog«, »Temes«, »Körös«, »Samos«, »Leitha«, »Moros« in patroljski ladji A in B. — »Pravda« računa s 4 milijoni Srbov, ki se bodo vzdignili. »Pravda« računa na Srbe v Črni gori, v Hercegovini, Bosni, na Hrvaškem in na Ogrskem. Napoveduje kralju Petru, da bo izgubil Srbijo, ako se ne postavi armadi na čelo. — V Beogradu nabirajo konjeniki, pred katerimi stopajo trobentači, prostovoljcev. Ljudstvo hoče bojkotirati avstrijske trgovce in preti njihovemu življenju in lastnini. V Šabacu je bil avstrijski konzul Mühsam v nevarnosti, da ga napadejo. — Ob vznjožu Mihajlovega spomenika nabirajo prostovoljcev trgovce Gjorgjevič in Bronislav Mesić. Dijaki udarjajo na boben. Dozdaj se je oglasilo 2000 mladeničev. V avli vseučilišča se je za vojsko oglasilo 600 moš. Turški poslanik Arzovian-bej je demonstrujočim dijakom podaril svilen turško zastavo, pod katero hočejo Srbi iti v boj. V soboto se snide skupščina, da odloči, ali bo vojska ali ne.

»Tuš.«

Italijanski in angleški kralj sta 8. t. m. kralju Petru srbskemu brzojavila, naj se ne da zapeljati k prenenagljenim korakom.

»Allg. Ztg«, ki je v zvezi v avstrijskim ministrstvom za vnanje zadeve, izvaja, da se na Dunaju zelo čudijo nad razburjenjem in hujskanjem v Beogradu. Saj je srbska vlada vedno zatrljevala, da ni v zvezi z velesrbsko propagando »Jugoslovenskega kluba«, zdaj pa se zdi, da vlada sama odobrava cilje te organizacije, katero je nasproti Avstriji in velevlastem zatajevala. Avstrija srbske demonstracije globoko prezira in se ne bo dala vznemiriti od beogradske člankarije. Ako se Srbija da zapeljati k kakemu nepremišljenemu koraku, naj bo zagotovljena, da ne bo našla odobravanja pri nobeni velevlasti. Že to je treba obsojati, da je Srbija v uradni not obsojala kršitev berlinske pogodbe, na kateri pa ona ni niti podpisana.

Vojaške priprave?

»Budapest« poroča, da bo Weckerle v državnem zboru aneksijo Bosne utemeljeval tudi z velesrbsko agitacijo. Bivši ministrski predsednik Pašić je za velesrbsko propagando dal 100.000 dinarjev vladnega denarja. Uradniki srbske vlade so na Ogrskem in Hrvaškem izvrševali naravnost od ministra za zunanje zadeve poverjene jim misije, zlasti pri izvolitvi patriarha. Baj je srbska vlada tudi za sabsorske volitve na Hrvaškem v prilog srbskim kandidatom izdala 100.000 dinarjev.

»Zeit« poroča, da je položaj postal resen. Kralj Peter rezerve ni odpustil. Av-

strijska vojna uprava se pač pripravljala, o vpoklicanju rezervistov pa še ni gojora. Če pa bodo srbske čete našo mejo prekorale ali pa se jim nevarno bližale ali pa če bodo avstro - ogrski podaniki na Srbskem v življenjski nevarnosti, bo seveda Avstrija nemudoma odgovorila z mobilizacijo.

Mostovi čez Savo so baje vsi zastraženi. Tudi zagrebški most je zasedlo 540 mož.

6. t. m. je mornariško poveljstvo odredilo, da imajo iz Budimpešte odpluti donavski monitorji. Grof Montecuccoli je izjavil, da se gre samo za vajo (Vaje so monitorji že pred mesecem končali. Op. ur.). Med monitorji sta namreč tudi patroljski ladji E in F, ki vprvič ploveta na vajo. Ladje ne odplovejo proti Beogradu ali Zemun. — Najbrž ima vse to namen nekolič proti Srbiji demonstrirati. — Tudi uradno se odločno dementuje, da bi Avstrija sploh mislila na kake vojaške priprave z ozirom na dogodke na jugu.

Srbija ne misli na vojsko?

Srbski poslanik na Dunaju, Simić, je izjavil, da so zadnji dogodki razmerje med Srbijo in Avstrijo poslabšali, da pa Srbija ne misli na vojsko. Srbija bo odločno branila svoja prava, ne bo se pa spustila v pustolovska podjetja. Srbija bo čakala, kaj bo storila Turčija in kaj bodo porekle velevlasti. — V Beogradu baje upajo, da bodo tiste, ki so za vojsko, znali pomiriti. Na mednarodni konferenci bo baje Srbija zahtevala zase Staro Srbijo in Sandžak novipazarski, da pa bo to zelo težko šlo.

V Bosni.

Iz vse dežele se pošiljajo cesarju in skupnemu finančnemu ministru udanostne brzojavke. Dosedanji Filipovičev trg v Sarajevu se bo imenoval Cesarja Franca Jožefa trg. Srbi svojih hiš niso razsvetlili in se tudi niso udeležili slavnostne službe Božje v pravoslavni cerkvi, katero je opravil metropoliti Letica, ki je tudi imel patriotski govor. Službe Božje se je udeležilo veliko uradnikov in častnikov. Na deželi je mir, pač pa se zdi, da med Srbi in Turki nekaj vre.

Črnagora.

V Cetinju se je vršil proti aneksiji Bosne in Hercegovine velik protestni shod, na katerem se je sprejela resolucija, da naj se pozabi spor s Srbijo in začne obramba za srbske interese. Baje je tudi knez Nikita izdal proklamacijo na narod, kjer sicer ne govori o kakem boju ali odporu, pač pa pravi, da njegovo srce joka ob nezgodi, ki je Bosno zadela.

Ustava.

Baje se na dvoru na Dunaju resno bavijo z mislijo imenovati za Bosno generalnega guvernerja. Največ upanja za to mesto ima nadvojvoda Friderik. Drugi pa menijo, da postane cesarski namestnik za Bosno grof Zichy ali pa dr. Bärnreither. Najbolj verjetno pa je, da ostane zazdaj še vse pri starem in da bo upravljal deželo skupni finančni minister. Ogrji so baje za to, da reši vprašanje o pripadnosti Bosne regnikolarna deputacija, sestoječa iz članov avstrijskega in ogrskega državnega zbora.

Konferenca.

Danes (9. t. m.) je ruski poslanik na Dunaju knez Urusov izročil ministru za vnanje zadeve predlog ruske vlade, da se skliče mednarodni kongres v svrhu revizije nekaterih točk berlinske pogodbe.

Bolgarija.

Na bolgarsko - turški meji je mir. Turški ministrski svet ni ne glede na Bolgarijo ne glede na Bosno kaj sklenil. Možnost, da izbruhne vojska, je skoroda izključena. V Carigradu se pač vrše demonstracije za vojno, pa ne v velikem obsegu. Italijanska vlada je prepričana, da se ohrani mir, svetuje pa Avstriji, naj se odpove tudi pravicam, podeljenim ji glede na Črnogoro po § 29. ber. pogodbe. Turčija namerava spoditi bolgarske eksarhije, odpraviti bolgarske škofije v Makedoniji in uničiti bolgarski uvoz. V Sofiji so zaprli več preoblečenih srbskih podčastnikov, ki so nameravali razstreliti v zrak smodnišnico.

Vpoklicani rezervni častniki.

»Bohemia« poroča, da so vkljub temu, da se mobilizacija zagrebškega zbora dementuje, rezervni častniki tega zbora, ki stanujejo v Pragi, dobili vpoklicno povelje.

Bojkot avstrijskega blaga.

Turški, armenski in grški trgovci so se združili v sindikat, da bojkotirajo avstrijsko blago.

Zopet aretacija zaradi velesrbske propagande.

V Glini so 7. t. m. zaprli pravoslavnega župnika Nikolo Hercegovca. Orožniki so ga sprovedli v Zagreb, kjer so ga ta-

kaj zaslišali in obdržali v zaporu. Hercegovac ima leset otrok.

AVSTRO-OGRSKA.

Češki deželni zbor. — Velikosrbska propaganda. — Splošni štrajk na Ogrskem. — Pomnožitev štabnih zdravnikov.

Seji obrtnega odseka in komisije za javna dela češkega deželnega zbora nista bili sklepni, ker so izostali nemški poslanci. »Prager Tagblatt« poroča, da bo imel češki deželni zbor prihodnji torek svojo zadnjo sejo. Beck najbrže opusti potovanje v Prago. — Ko je došel 8. t. m. zemunski brzovlak v Zagreb, je policija popolnoma zaprla kolodvor. Policija je preiskala vsakega posameznega potnika, ker so jo obvestili, da je odpotovalo nekaj revolucionarjev v Zagreb. Nekaj potnikov so zaprli. — V Budimpešti se pripravljala socialna demokracija na splošno stavko. Demonstrirati hoče s stavko proti pluralni volivni pravici. Štrajk nameravajo priporočiti prej, kakor so prvotno nameravali, ker hočejo vplivati na vladarja, da bi naprej ne odobril volivne preosnove in ker se boje, da bi pozneje delodajalci ne ukrenili, kar je potrebno, da preprečijo posledice splošne stavke. Zvečer 8. t. m. so napovedali socialni demokrati v Budimpešti 25 ljudskih shodov, ki jih je pa oblast prepovedala, ker je dognala, da so delili soc. dem. revolverje. — Število vojaških štabnih zdravnikov pomnože za 42. Število višjih vojaških zdravnikov se za to zniža za 42.

RUSIJA.

Tilzitske poslane so usmrtili revolucionarji. — V Sevastopolu so zopet zasledili tajno tiskarno, nadalje tajno revolucionarno zvezo in bombno izdelovalnico. Zaprli so mnogo oseb. — V Odesi so obsodilo na smrt pet nemških kmetov, ker so lahko ranili nekega policista.

DANSKA MINISTRSKA KRIZA.

Danski kralj je naročil finančnemu ministru Neergaardu, naj sestavi novo ministrstvo.

Onevne novice.

+ Udeležnikom protialkoholnega shoda na Dunaju. Železniško ministrstvo je dovolilo za ta shod v toliko znižano vožnjo, da se za plačilo III. razreda sme voziti v II. razredu. Pokazati pa je treba priglasnico k shodu, in plačati 1 krono zakolek.

+ Za »Slovensko kršč. soc. zvezo« je daroval č. g. kurat Valentin Remžgar v Matejni vasi 1 jubilejno krono. Mnogi se »Slov. kršč. soc. zveze« še niso spomnili. Naj daruje vsak naš somišljenik, vsaka naša somišljenica vsaj eno krono za »Slov. krščansko-socialno zvezo«!

+ »Kmečka zveza« za postojnski okraj ima prihodnjo nedeljo ob 3. uri popoldne občni zbor in shod v Hrenovcah. Na shodu govori poslanec msgr. Žitnik.

+ Osebnost. Nadučitelju g. Tomažu Jugu v Solkanu, ki je stopil v pokoj, je podelil naučni minister naslov: šolski ravnatelj.

— Nesreča. Z Dol pri Litiji se poroča, da je ubilo Matijo Dolška, hlapca pri Fran Knezu v Sapoti, ko je vozil most z Moravske gore, v noči od torla na sredo. Sodi se, da je najbrž premalo zavrl nad klanecem v Brezji in se je voz s sodi nanj prevrnil. Pokazalo se je zopet, kako potrebno je imenovani klanec, kateri je ravno pod Čepami silno strm, preložiti. Županstvo Dole že dolgo za to prosi.

— Umrl je v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici g. Andrej Mašera, trgovec in posestnik v Kobaridu.

— Park in grad Miramar. Od četrtega, 8. t. m., naprej bo miramorski park zopet odprt občinstvu.

— Demonstracije pri šolskem ravnatelju. Dne 7. t. m. zvečer se je v Spljetu zbralo nekaj akademikov, ki se jim je pridružilo mnogo drugega občinstva, ter so burno demonstrirali proti ravnatelju trgovske šole Gelcicu. Čulo se je razne vzklike in zvižganja in bilo ne konca ne kraja. Ravnatelj Gelcich je v stisku pogretnil revolver in z istim pretil demonstrantom. To je množico še bolj razburilo. Ista bi ravnatelj kamenjala, da je niso neki razsodnejši možje mirili. Dne 8. zjutraj se razburjenost še ni poglobila. Dijaki trgovske šole so preprečili predavanja. Izvolili so odbor, ki se bavi z vprašanjem šolskega štrajka. Kot glavni vzrok ogorčenja dijakov proti ravnatelju navajajo njegovo nesposobnost za to mesto, njegovo neznanje in pomanjkanje vsakega vglada. Dijaki zahtevajo, da se ga odstrani. Dijaki so izročili poslancem tozadevno spomenico. V Spljetu vlada proti Gelcicu zaradi grožnje s samokresom veliko ogorčenje.

— Zastrupila se je vsled domačih prepirov v Trstu 60 let stara Elvira Reitinger.

— Za ribniško dekanijo bo konferenca Sodalitatis Ss. Cordis Jesu v sredo, dne

— **Vabilo k otvoritvi d. ma slovenskega katoliškega izobraževalnega društva v Borovnici**, ki bo v nedeljo, dne 11. oktobra 1908. Spored: V soboto, dne 10. oktobra, ob 7. uri zvečer bakljada z ume- talnim ognjem in podoknico na Bregu dru- štvnemu predsedniku, preblagorodnemu gospodu Antonu Kobi. Odhod od društve- nega doma. — V nedeljo, dne 11. oktobra, ob 3. uri popoldne: Blagoslov doma. 1. Nagovor. 2. »Naš dom«, moški zbor. Za slavnostno otvoritev zložil in uglasbil Ferdinand Juvanec. 3. Blagoslovljenje. Telovadba slav. vrhniškega telovadnega odseka na prostem, združena z ustanovit- vijo telovadnega odseka za Borovnico. Otvoritvena predstava. 1. Prolog k otvo- ritvi. 2. »Pozdrav«, mešan zbor. I. Lahar- nar. 3. »Vesela tovarišija«, mešan zbor. I. Laharnar. 4. Predstava: »Pri gospodi«, dvodejanska veseloigra. 5. Predstava: »Za letovišče«, enodejanska burka. 6. Pro- sta zabava, srečolov. Med točkami spo- redasvira godba na lok; ljubljanski seks- tet pod vodstvom gosp. Josipa Méchura.

— **Ogorčenje nad poslancem Plojem**. Iz Ptujja pišejo »Slov. Gospodarju«: Naš poslanec hofrat Ploj se po »Štajercu« in po nemških listih opravičuje z raznimi po- pravki. Če mu je toliko na tem ležeče, kaj Nemci in nemškutarji o njem mislijo, pa naj se ž njimi zbrati. Nemci nas tepejo, Ploj pa se jim s popravki dobriča! Tako postopanje vzbuja splošno ogorčenje.

— **Skladatelj Danilo Fajgelj** je danes v Gorici umrl. Pogreb bo jutri, v soboto.

— **Zagrebski vseučiliščniki**. Na shodu vseučiliščnikov dne 8. t. m. je predsednik shoda, Gjuro Janekovič, govoril proti po- novni emigraciji dijaštva. Ko so lani skle- pali, da zapuste zagrebsko vseučilišče, je bilo stališče bana Raucha omajano; dan- danes pa se vidi, da ostane ban še dalje na svojem mestu. Sedanji položaj zahteva, da se dijaštvo dejansko udeležuje boja proti režimu. Starčevićanec Mintas je za- govarjal emigracijo. Zborovanje se je na- daljevalo popoldne.

— **Županom v Sušaku** je bil dne 7. t. m. soglasno izvoljen Gjuro Ružič, ki je že položil prisego.

— **Žepni tat prijet**. V Zagrebu so 7. t. m. prijel Ivana Netzerja iz Vršca v hipu, ko je hotel na državnem kolodvoru tr- govcu Ljudevitu Weissu izmakniti denar- nico. Weiss je tatu zgrabil za roko, neki sopotniki so ga držali, dokler ni prišel re- dar, ki ga je aretiral. Tat je imel tovariša, ki pa je zbežal.

— **Dolg članek**. Record v člankarstvu je dosegel brez dvoma g. Stjepan Korenić, prebendar prvostolne crkve zagrebačke, ki je v »Jutru« od 5. t. m. objavil članek, ki šteje 1952 tiskanih vrst, približno 9760 besedi ali 52.704 črk.

— **Za male obrtnike**. C. kr. ministr- stvo za javna dela naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da si na- merava c. kr. ministrstvo za domobran- stvo pri malih obrtnikih zagotoviti raz- lične oblačilne in opravne predmete, ka- kor: suknje, bluže, hlače, čevlje, jermena, torbe itd. Dobave se morejo udeležiti le mojstri in jim je na prosto voljo dano, do- bave se udeležiti ali kot člani pristojne, na podlagi obrtnega reda obstoječe obrt- ne zadruge ali kot člani kake obstoječe ali se snujoče pridobinske zadruge, ali pa tudi samostojno. Ponudbe je najkas- nejše do 20. novembra 1908, 12. ure dopol- dne vložiti pri c. kr. ministrstvu za domo- brambo na Dunaju. Razglas o tej dobavi, vsebujoč vse podrobnosti, je v pisarni tr- govski in obrtne zbornice v Ljubljani na vpogled.

Štajerske novice.

— **Pogreb rajnega častnega kakonika dr. Ivana Žuza** v Laškem trgu se je vršil v nedeljo popoldan. Zastopane so bile vse korporacije, katerih član je bil. 40 duhov- nikov z mil. opatom Ogradijem na čelu in nebroj vernikov je spremilo pokojnega de- kana h grobu. N. p. v m.!

— **Umrla** je v Trbovljah na legarju go- spa Galba.

— **Poštnega tatu** v Trbovljah še nima- jo. Zaprli so nekaj sumljivih oseb, tudi po- štenega sluga in enega uradnika.

— **Gospod dr. Ivan Turšič** se je na- selil kot zdravnik v Mariboru, Domgasse št. 5. Vsled njegove velike strokovne iz- obrazbe ga najtopleje priporočamo.

— **Poizkušen samoumor v Celju**. Tr- govski pomočnik Rojc pri Ferjanu v Mari- boru se je 6. t. m. nameraval ustreliti, pa ni dobro zadel. Prepeljali so ga v bolniš- nico. Vzrok poizkušene samoumora, pravijo, je bolezen.

— **Ob 25letnici službovanja kot orga- nista g. Karola Bervar**, vodja orgljarske šole v Celju, so mu za spomin iz udano- sti in hvaležnosti darovali učenci orgljar- ske šole novo izdan »graduale«, ter mu zapeli podoknico dne 30. septembra t. l. pod vodstvom prireditelja, orgljarskega

učenca Janeza Slaček, kateri je imel go- vor v imenu vseh učencev, koji so mu hvaležni za vse lepe nauke in mu želijo še mnogo srečnih let doživeti!

— **Ptujski Linhart nabil bivšega žu- pana dr. Jabornegga**. Vkljub temu, da je celjska »vahtarica« tako toplo priporočala svojim nežnim ovčicam »das schöne Maul- halten«, se vkljub temu počasi od teh ljudi vse izve. Usodno nedeljo, dne 20. septem- bra, bil je namreč med drugimi Nemci tudi gospod župan dr. Jabornegg sam od bla- godejnih palic svojih podložnih barab in od prijetno učinkujočih pesti svojih vne- tih častilcev prav pošteno nabit. Vzrok te- mu je baje bil, ker je preveč (!) branil Slo- vence, a razburjena kri nemškutarjskih fa- kinov je morala utešiti svoje strasti na- zadnje ne glede na to, ali je kdo slovenske ali nemške krvi. Prve, zadnje a tudi naj- silnejše udarce je pa ob kričanju »Abzug Bürgermeister!« blagovolil podariti gosp. županu »prima karakter« Linhart, ki je s tem dejanjem gotovo vrnil, ker se mu je isti gotovo kedaj preveč zameril. To je tudi pravi vzrok, da je dr. Jabornegg od- ložil župansko čast.

— **Š Mladeniški shod** pri Sv. Juriju ob Ščavnici obeta biti kaj zanimiv. Od vseh strani slišimo, da pridejo vrli, ukaželjni fantje. Sosednje dušne pastirje in voditelje mladeniških zvez prosimo, naj agitirajo za obilno udeležbo, ter se, če le mogoče, s svojimi fanti osebno vdeležijo zborovanja. Tukaj podajemo natančnejši spored zboro- vanja: Ob pol 10. pri sv. Duhu asistiranja sv. maša in pridiga. Mašuje vlč. g. župnik Kunce, pridiguje vlč. g. dr. Hohnjec. Po sv. opravilu odhod k sv. Jurju, kjer se vrši od 1. do 3. zborovanje v okrašeni društveni uti z govori, deklamacijami, petjem itd. Ob 3. večernice s kratkim nagovorom mlade- ničem, po večernicah pa predstavljajo fan- tje igrokaz »Sinovo maščevanje«. Iz pri- jaznosti sodelujeta domači slavni pevski in tamburaški zbor.

— **Š 30.000 letakov**, vsebujočih kratko zgodovino septemberskih dogodkov ter poziv »Svoji k svojim!« se je dne 3. in 4. raztrosilo po brežiškem okraju in sosednji Kranjski ter Hrvaški.

— **Š Nad 30 orožnikov** je v Brežicah; stražijo nemški dom.

— **Š Delniška pivovarna v Žalcu** ima še vedno nemški napis.

Ljubljanske novice.

lj **Ljubljana in Maribor**. Včeraj popol- dne je izročil v Mariboru substitut držav- nega pravdnštva, dr. Duschatsch, preis- kovalnemu sodniku obtožnico proti ose- bam, ki so radi mariborskih demonstracij v preiskovalnem zaporu. Substitut drž. pravdnštva je obenem naročil preiskoval- nemu sodniku, naj razun enega vse obto- žence proti obljubi, da ne pobegnejo, iz- pusti iz preiskovalnega zapora. Včeraj zvečer so v Mariboru že izpustili vseh 11 aretirancev. — In v Ljubljani?

lj **Položaj v Ljubljani**. V Ljubljani je popoln mir. Kljub temu je še vse polno orožniških patrolj po mestu in ne uvedejo se normalne policijske ure. Nam je to ne- razumljivo. Danes je spremljalo vojaško godbo k skušnjam v nemško gledališče se- dem orožniških patrolj. Včeraj so v bol- nicij fotografirali ranjencem rane. Poroč- nik Mayer je še v Ljubljani. Vest, da bi bil te dni šel v »Meščansko pivovarno« na Sv. Petra cesti, se ne potrjuje.

lj **Umrl** je poštni konduktar Andrej Bajec.

lj **Na splošne pritožbe od strani ka- varnarjev**, da se tem kljub miru, ki je zo- pet nastal v Ljubljani, kratijo pravice poli- cijske ure s tem, da se ukazuje zapirati kavarne ravno isti čas kot gostilne, se je podal odbor gostilniške in kavarnarske za- druge dne 21. sept. k deželnemu predse- dniku prosit, naj temu odpomore. Gospod deželni šef je to z vso ljubeznivostjo in go- tovastjo obljubil. Gostilničarjem se je pri- maknila ena ura, kavarnarjem nič. Čakalo se je zopet en teden in še dalje, a od niko- der ni prejšnjih pravic. Zadruga je nato prosila 2. oktobra pri notranjem ministr- stvu telegrafično odpomoči, ali odpomoči kljub temu od nikoder ni. Posamezni obrt- niki kavarnarji imajo vsled tega izjemnega stanja neizmerno škodo, osobito nočne ka- varne, koje imajo podnevu malo posla. Po 400, 600—800 K škodo že zaznamujejo po- samezniki, kdo bo to povrnil tem že itak za eksistenco se borečim obrtnikom? Mor- da davčna oblast? Dvomimo! Gospodu deželnemu predsedniku se ne more dolo- vedati, da v interesu obrta nikakor ne gre zapirati kavarne zaeno z gostilnami. Uvi- deti bi morala tudi policijska oblast, da so te gnečje po cestah ponoči le vsled tega naenkratnega izganjanja iz gostiln in ka- varn, kar rodi med občinstvom glasno ne- voljo. Odposlanci kavarnarjev so stopili včeraj pod vodstvom združnega načelni- ka še enkrat k g. deželnemu predsedniku baronu Schwarzu, hoteč prositi ga, naj za-

ukaže zopet normalne policijske ure, ker obrtniki po nedolžnem silno škodo trpe, a g. deželni predsednik je bil silno razbur- jen. Odposlanci so se obrnili, rekli z Bog- om, in odšli. G. dež. predsednik naj bi vendar upošteval upravičene pritožbe go- stilniške in kavarnarske zadruge. V Ljub- ljani je sedaj vendar tak mir, kakeršen je bil prejšnja leta. Kakšen malenkosten spo- pad se pa dogodi tudi v najmirnejšem mestu.

lj **Glas iz občinstva**. Cesta, ki drži od do- lenjske mitnice skozi Hradeckega vas (pod Golovcem) do poljanske mitnice, je ena zelo rabljenih ljubljanskih cest. Nad sto vozov se gnoja, sena, šote itd. izvozi vsak dan po tej cesti na barje, oziroma z barja. Vendar pa je ta cesta v zelo sla- bem stanju in nikakor ne zadostuje ve- likemu prometu. Cestni tir je tako ozek, da ima en sam s senom obložen voz ko- maj prostora in se mu celo pešec težko izogne. Da bi se pa dva še tako lahka vo- zička mogla srečati in izogniti, je pa na- ravnost nemogoče. Tako se je n. pr. pred nekaj dnevi tukajšnji mesar J. S., ki se je hotel s svojim vozičkom ogniti nekemu drugemu vozu, prevrnil z vozom v breg proti železničnemu tiru. Le sreči se ima zahvaliti, da je dobil pri padcu le lahke poškodbe in da se mu koni ni potolkel. Take in enake nezgode so na tej cesti na dnevnem redu. Včasih gredo cel popol- dan do pozne noči nepretrgane vrste voz, obloženih s senom in šoto, tako, da se tamkajšnji stanovalci ne morejo niti iz hiš giniti. Iz navedenega je razvidno, da je ta cesta nujno potrebna regulacije. Če se ne motimo, se je o tem že enkrat raz- pravljalo v občinskem svetu, a je nato cela zadeva zopet zaspala. Jako ugodna prilika za regulacijo pa se je sedaj ponu- dila slavnemu mestnemu magistratu. Omenjena cesta drži namreč vzporedno z Gruberjevim kanalom, katerega ravno sedaj regulirajo, in je le nekaj korakov oddaljena od njega. Iz struge bodo dobili toliko materiala, kamenja in peska, da ne vedo kam z njim in ga povsod ponujajo. Precej tega materiala pa bi se lahko po- rabilo pri popravilu ceste. Tako bi bilo vsem ustrezno. Obračamo se do slavn- nega mestnega magistrata s prošnjo, naj čim prej kaj ukrene v tem oziru in stvar sproži v občinskem svetu, za kar mu bo- mo iz srca hvaležni. — Interesenti.

lj **Velik koncert** koncertnega orke- stra, ki se vrši v nedeljo v dvorani »Unio- na«, ima jako izbran spored in so na pro- gramu: Verdi: »Aida«, Lortzing: »Der Waffenschmied«, Mascagni: »Cavalleria rusticana«, Čajkovski: »Evgenij Onegin«, Suppé: »Pikova dama« itd. Tudi se nahaja na programu: d'Ambrosio violin-solo, ka- terega svira g. Rezek, učitelj »Glasbene Matic«. Koncert se vrši pri pogrjenih mizah.

Telefonska in brzojavna poročila

ŽUPNIK ANDEJ APLEN NENADOMA UMRL.

Železna Kaplja, 9. oktobra. Župnik Andrej Aplen je danes ponoči nenadoma umrl. Pogreb bo v nedeljo popoldne v Že- lezni Kaplji.

AVSTRIJSKI DONAVSKI MONITORJI V BLIŽINI BELGRADA.

Budimpešta, 9. oktobra. Vsled povelja mornariškega poveljnika štirje avstrijski donavski monitorji niso odpuli pod Bel- grad, ampak so se ustavili nekaj milj pred Belgradom pri Petrovaradinu. Tudi ona dva monitorja donavske flotile, ki sta na Savi, se mobilizujeta in odploveta v bliži- no Petrovardina, kjer bodo čakali moni- torji nadaljnjih povelj.

Budimpešta, 9. oktobra. Danes je tudi šesti donavski monitor odplul. Posadka 195 mož se je včeraj pripeljala iz Pulja.

Zagreb, 9. oktobra. Vsi rezervni čast- niki so dobili povelje, da ne smejo zapu- stiti Zagreba. Vse mostove ob srbski meji je zasedlo avstrijsko vojaštvo.

BOJEVITA SRBIJA.

Belgrad, 9. oktobra. Sinoči se je vr- nila armada z vojaških vaj. Armadi je bil prirejen sijajen sprejem. Pred kraljevim dvorom so bile velikanske manifestacije. Kralj je izrekel zahvalo narodu na patriot- ski manifestaciji. **Kralj je s svojo kraljev- sko besedo zagarantiral, da bo Srbija za- ščitila nacionalne interese. Mnogo tisocev manifestira čez dan op ulicah z vzkliki: »Rat strancima!« (Vojsko tujcem.)** Vse je razploženo za vojsko. Včeraj je mani- festiciralo po mestu 2000 dijakov. Danes je velik shod vseučiliščnikov. Dosedaj so vi- sokošolci nabrali že nad 5000 dobrovolj- cev. Slovenec Ribnikar je sestavil svojo veliko četo. Bogataši in denarni zavodi poklanjajo milijone za vojsko. Po Belgra- du in provinciji se vrše velike manifesta- cije.

Dunaj, 9. oktobra. Iz Srbije prihajajo poročila, da se Srbija dalje oborožuje.

OGRI POTOLAŽILI TURKE.

Budimpešta, 9. oktobra. Včeraj je do- spelo semkaj poslaništvo carigradskega in pariškega mladoturškega odbora, da pri ogrskih delegatih doseže, da bi v zadnjem trenutku delali na to, da se aneksija Bosne izvrši na način, ki bo na Turčijo imel po- mirjaven vpliv. Ogrski delegati so mla- doturkom priredili super. Dokazovali so poslanstvu, da je aneksija čin politiške nujnosti in opozarjali na prijateljski ton cesarjevega prestolnega govora nasproti Turčiji. Turčija naj aneksije ne smatra za poniževalno, temveč izkuša na podlagi izvršenega dejstva prijateljsko vez z av- stro - ogrsko monarhijo utrditi.

TURČIJA NE DOBI VEČ BOLGAR- SKEGA DENARJA.

Sofija, 9. oktobra. Finančni minister je odredil, da se septemberski rok tributa Turčiji v znesku 280.000 frankov ne iz- plača.

KAJ NAMERAVA TURČIJA?

London, 9. oktobra. Dopisniku »Daily Mayla« je izjavil turški veliki vezir: Tur- ška vlada zahteva od signatarnih vlasti beorlinske pogodbe, naj se skliče konfe- renca in **da ostane berolinska pogodba ne- izpremenjena**. Če signatarne vlasti ne bo- do ugodile Turčiji, bo Turčija postopala po svoji volji. Turčija noče revizije berolin- ske pogodbe, ampak svoje pravice.

Carigrad, 9. oktobra. Zunanji turški minister je izjavil diplomatom, da se na- merava delna mobilizacija turške arma- de, zagotovo pa to da še ni sklenjeno. Za tako mobilizacijo ni potreba sultanovega ukaza.

NEMIRI MED TURKI.

Carigrad, 9. oktobra. V Smirni in na otokih arhipela so radi zadnje velike ne- sreče na morju in radi krvavih stavek ve- liki nemiri.

KRETA GRŠKA.

Kanea, 9. oktobra. Carinski uradi na Kreti so pričeli rabiti grški carinski tarif. Na Kreti rabijo že grške postave.

DEMENTI TURČIJE.

Carigrad, 9. oktobra. Turška vlada dementira vest, da so ob Bosporu turške ladje ustavile bolgarski parnik, ga bom- bardirale in ga prisilile, da se je vrnil.

SRBI HOTELI RAZSTRELITI BOLGAR- SKO SKLADIŠČE SMODNIKA.

Sofija, 9. oktobra. Tu so aretirali šest Srbov, med njimi enega srbskega častni- ka, ki so hoteli z dinamitom razstreliti tu- kajšnje skladišče smodnika. En vojak, ki je bil na straži, je ranjen. Aretiranci so že priznali svojo namero.

Sofija, 9. oktobra. Verojetno je, da Bolgarska prekine s Srbijo diplomatske zveze.

IZREDNO ZASEDANJE ČRNOGOR SKE SKUPŠČINE.

Cetinje, 9. oktobra. Knezov ukaz skli- cuje na prihodnji ponedeljek črnogorsko skupščino na izredno zasedanje.

RUSKA MORNARICA MOBILIZIRA.

Peterburg, 9. oktobra. Tu so razšir- jene vesti, da je mobilizirana mornarica v Črnem morju.

NEMIRI V BOSNI.

Sarajevo, 8. oktobra. V okrajih Tre- binje in Bilek so veliki nemiri. Nekaj av- strijskih rodbin je pribežalo v Sarajevo. Boje se za eksponirane uradnike. Vojaški vlaki z neznanom provinienco so se odpeljali proti jugu. Vojaštvo straži železniško progo. Neko cesarsko zastavo v Sarajevu so zažgali.

ITALIJA IN AVSTRIJA.

Rim, 9. oktobra. Vesti, da Italija ne bo za svoje Avstriji prijazno stališče na- pram aneksiji Bosne in Hercegovine za- tehtala koncesije v obliki odstopa kake de- žeje njej in da bo na konferenci vlasti za- stopala stališče Avstrije, se potrjuje.

TURŠKI SULTAN BO ODSTAVLJEN.

Peterburg, 9. oktobra. Iz Pere pri- haja poročilo: Mladoturški odbor, ki je iz- vedel o zahrbtnih intrigah sultana, je skle- nil, da sultana odstavi. Izvršitev tega sklepa je vprašanje par ur in se bo skoro gotovo izvršilo v par urah.

MIR V BELGRADU.

Dunaj, 9. oktobra. Danes popoldne so prišle iz Belgrada pomirjujoče vesti. V mestu je mir, promet normalen. Demon- stracije vlada razganja z orožništvom in ognigaškimi cevmi. Avstro - ogrsko po- slaništvo ščiti vojaštvo.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 9. oktobra.

Pšenica za oktober	11.81
Pšenica za april	12.10
Rž za okt.	9.70
Oves za okt.	8.16
Koruzna za maj 1. 1909	7.44

Efektiv: 10 višje.

Angleško skladišče oblek, O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Dežni plašči (pelerine) so ceneje!

nad 2.500 komadov od 5 kron naprej.

Največja zaloga oblek, površnikov in zimskih sukenj za gospode, dečke in otroke po čudovito znižanih cenah. — Se vedno prihaja sveža konfekcija za dame in deklice v najmodernejši fazoni.

Dober počutek in telesna živahnost ter veselje do dela

2547 5-2
krati mnogim edinole pomanjkanje teka in nerednost v prebavi. V takih slučajih je najboljši pripomoček „Rogaški tempelj vrelc“ (sam ali zmešan z vinom, - konjakom, mlekom in sadnimi sokovi).

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
8	9. zveč.	743,7	9,6	brezvetr.	jasno	
9	7. jut.	42,3	2,7	sl. jvzh.	megla	0,0
	2. pop	40,5	18,6	brezvetr.	jasno	
Srednja včerajšnja temp. 9,4°, norm. 11,7°.						

Zahvala.

Za tolažeče sočutje povodom bolezni in smrti naše predrage matere, oziroma stare matere, prababice, tašče, sestre, svakinje in tete, gospe

Katarine Trost

dalje za številno časteče spremstvo na poslednje počivališče in za darovane vence se najvjudneje zahvalujemo.

Posebno iskrena zahvala prečastitemu gospodu župniku Vrhovniku za tolažeče obiske med boleznijo.

Ljubljana, dne 9. oktobra 1908.

2646 Žalujoči ostali.

Ženitna ponudba.

30 letni priprost posestnik se želi seznaniti s priprosto gospodičino šiviljo srednje starosti. Pismene ponudbe tekom 8 dni pod šifro „Okolišan“, pošte restantne Trst. 2637 2-2

Kot pomagalka

v kako kuhinjo bi rada prišla poštna in pridna 22letna dekle. Gleda v prvi vrsti na to, da se priuči gospodinjstvu. Dobila bi rada mesto v kaki poštini katoliški hiši pri Trzinu ali Kranju. Ponudbe do novembra pod „Prilika“, poštneleže Trzin na Gorenjskem. 2616 5-3

Opreme za neveste in novorojenčke

domačega izdelka

2407 priporoča **M. ALEŠOVEC** najtopleje. 10-5

Priporoča pa tudi vse drugo perilo za gospe in gospode po **jako nizki ceni** in **najfinejši izvršeno**. — Učenke v pouk zamorejo vstopiti vsak dan.

Prvo učilišče za izdelovanje perila, Ljubljana, Elizabetna cesta 6.

Razprodaja

vsakovrstnega blaga:

izdelane bluze, predpasnike, modrce, zavratnice, zimske plašče itd. po nizkih cenah.

Za obilen obisk se najvjudneje priporoča 2558 6-6

PAVLA BABIČ trgovina, Kranj.

Za tesarje!

Preddelavci in delavci za izdelovanje pragov in tesanje stavbenega lesa se takoj sprejmejo na Gor. Štajersko. Delo je trajno do spomladi ali poletja. Ponudbe pod „W. K. 1794“, na Rudolf Mosse, Dunaj I., Seilerstätte 2. 2607 3-2

Zlato svetilje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 8

priporoča v lastni šivalnici izdelano

perilo

za otroke, gospe in gospode. Za izdelovanje perila doma priporoča svojo bogato zalogo platna in šifona v vseh širinah in kakovostih, švicarsko vezenje, prte in prtice, brisalke i. t. d. Kakor znano le dobro blago in zelo primerne cene.

Naročila za venkaj točno in zanesljivo.

Opozorim na razstavljeno perilo v „Narodnem domu“.

Iščemo nevest

ki si žele nabaviti opremo. Tudi razno blago za dom kupite najbolje v tkalnici bratov Krejcar, Dobruška št. 9117, Češko. Prepričajte se in napravite majhen poskus. 6 kosov rjuh, 1 ma 150/200 cm velikih K 15,40. Vzorci barhenta, cefirja in vseh vrst platnega in bombaževga blaga franko.

Vinski MOŠT

sladek, pristni beli in rudeč Br. Novakovič se toči Sodniji-domači pridelek trdke in na Rimski cesti št. 5.

Največja svetlolikalnica in pralnica na Kranjskem

Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 8

je sedaj opremljena z 12 električnimi motorji in zračno sušilnico, da se perilo v najkrajšem času opere, posuši in zlika.

Cene so znižane in nižje kot drugod. Po tej napravi se perilo ne le varuje, marveč tudi res čisto opere in napravi kot novo. — Z dežele poslano perilo se vrne v štirih dneh oprano in zlikano.

Za številni obisk se priporoča velespoštovanjem

2239 10

A. ŠARC.

Morebitne reklamacije naj se naznanijo naravnost meni.

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavica K 354.645,15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

2379 1 Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje. Sedaj: Kongresni trg šte. 2, I. nadstr., od novembra 1908 naprej v lastnem domu, Miklošičeva cesta šte. 6 (za frančiškansko cerkvijo).

Ljudska posojilnica

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 % brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsake vloge 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1908: K 14.225.902,59. — Denarni promet v letu 1907: K 64.812.603,92. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

Dr. Ivan Šušteršič, predsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trg. v št. Vidu n. Ljubljano. — Fran Povše, vodja, graščak, dež. odh. dr. in dež. poslanec itd. — Anton Kobi, posestnik in trgovec Breg p. B. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Mitja Kolar, stoini dekan v Ljubljani. — Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zborn. v Ljubljani. — Francišek Leskovic, hišni posestnik in blaginjak Ljudske posojilnice. — Ivan Poliak ml., tovarnar. — Karol Poliak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. — Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Podružnica

- v Spljetu -

- Delniška glavica -
K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po 4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica

- v Celovcu -

- Rezervni fond -
K 200.000.